

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hyperaspistes Diatribae Aduersus Seruum Arbitrium Martini Lutheri

Erasmus, Desiderius

Coloniae, 1526

VD16 E 3030

56 Descriptam, q[uo]d negat Lutherus Liberi Arbi. uim, naturam &
actionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34433

illi ipsi sancti aliquādo inter disputandū aliter deli-
bero arb. locuti sunt, sicut uideo oibus accidisse, ut
alij sint, dum uerbis aut disputatōibus intenti sunt
& alij dum affectibus & operibus, illic dicūt aliter
q̄ affecti fuerūt ante, hic aliter afficiūt q̄ dixerūt an-
te. Ex affectu uero potius q̄ ex sermōe metiēdi sunt
homines, tam p̄ij q̄ impij.

56 ¶ Sed adhuc amplius uobis donamus mi-
racula, sp̄m, sanctimoniam nō exigimus, ad ip̄m dog-
ma reuertamur. Hoc solū petimus, ut saltē id nos
bis indicetis, qđ nam opus, qđ uerbū, quē cogitāt
illa uis lib. arb. moueat, uel conet uel faciat, ut appli-
cet sese ad grām. Nō em̄ satis est dicere. Est uis, Est
uis, Est uis quaedā lib. arb. quid em̄ dictu 'facilius':
nec hoc ē uiroꝝ eruditissimoz & sanctissimoz, tot
seculis approbatoꝝ, sed nominandus est infans (ut
aiūt germanico puerbio) definiendū, quē sit illa uis
quē faciat, qđ patiat, qđ accidat. Exēpli causa, cras-
sissime em̄ dicā, hoc querit. An illa uis uel orare, uel
ieiunare, uel laborare uel corpus fatigare, uel eleemo-
synam dare, uel aliud hmōi debeat, uel conet. Si em̄
uis est aliquid operis moliet. Sed hic estis ranis Seri-
phijs et piscib⁹ magis muti Et quō definireris: cū ue-
stro ipsoꝝ testimonio, sitis adhuc de ipsa uis incerti,
uarii inter uos & inconstantes uobis ipsis. Quid fiet
de definitōe, cum definitum ip̄m sibi non constet.
Sed esto, qđ post annos Platonis, aliquñ inter uos de
uis ipsa conueniat, tum definiat, eius opus esse, ora-
re, ieiunare, uel aliquid tale, qđ adhuc forte in Plato-
nicis ideis latet. Quis nos certos faciet, id esse uerū,
id placere deo, nosq; tuto rectū agere: presertim, cū
ipsi fateamini, eē rē humanā, q̄ sp̄s testimoniū non
habet

habet, ut q̄ philosophis iactata & in mūdo fuerit
anteq̄ Chrs̄ ueniret & sp̄s de coelo mitteretur, ut
certissimū sit, non de coelo missum, sed e terra iam
ante natū hoc dogma, ideo magno opus testimo-
nio, ut certum & uerum esse confirmetur.

¶ Simus ergo nos priuati & pauci, uos uel pu-
blicani & multi, nos rudes, uos eruditissimi, nos
crassi, nos ingeniosi, nos heri nati, uos Deucalione
antiores, nos nunq̄ recepti, uos tot seculis appro-
bati. Deniq̄ nos peccatores, carnales, socordes,
uos sanctimonia, sp̄u, miraculis metuendi uel ipsis
demonibus, saltē ius Turcarū & Iudæorū nobis p-
mittite, ut rationē dogmatis uestri postulem⁹, qd̄
Petrus uester uobis mandauit. Postulamus autē
modestissime, scilicet q̄ non exigimus sanctimos-
nia, sp̄u, miraculis ip̄m probari, qd̄ utiq̄ possem⁹
iure uestro, cum ipsi hoc ab alijs exigatis. Quin &
hoc donamus, ne ullū exēplū facti uel uerbi, uel co-
gitationis in uestro dogmate exhibeatis, sed id so-
lū doceatis, ip̄m dogma saltē declaretis, qd̄ p̄ ip̄m
intelligi uelitis, qua forma, si uos nō uultis, uel non
potestis, saltē nos conemur exēplū eius ædere. Imi-
tamini uel Papā cū suis, qui dicunt. Quæ dicimus
facite, secundū opera uero nra nolite facere. Ita &
uos dicite. Quod opus illa uis regrad fieri, nos at-
tingemur uobis ocio relicto. An nō hoc saltē im-
petrabimus uobis? Quo plures estis, q̄ antiquio-
res, quo maiores, & quo oibus nominibus potis-
ores q̄ nos, hoc turpius uobis est, ut nobis, q̄ oibus
modis nihili sumus corā uobis, dogma uestrum
discere & facere uolentibus, nō possitis, miraclo,
uel pedicli occisi, uel sp̄s ullo affectulo, uel sanct-

D s mor
bi

moniaē ullo opusculo, probare, sed nec ullius facti uel uerbi exēplū ostēdere, Deinde qđ inauditū est, nec ipsam dogmatis formā ut intelligentiā declarare, ut saltē nos imitaremur. O festiui magistri lib. arb. Quid iā uos estis, nisi uox, p̄terea nihil? Qui nūc sunt Erasme illi, qđ sp̄m iactant, & nihil ostendūt, qđ dicūt solū, ac mox sibi credi uolūt. Nōne tui illi sunt, sic in coelū uecti: qui ne dicitis quidē, & tanta iactatis & exigitis. Rogamus itaq; p̄ Christū, Mi Erasme, tu cū tuis, nobis saltē concedi te, ut periculo conscientiaē nostrae absterriti, liceat metu trepidare, uel saltē assensum differre dogmatis, qđ tu ipse uides eē nihil, nisi inanē uocē, & strepitum syllabarū, scilicet, Vis lib. arb. est, Vis lib. arb. est, etiā si ad summū ueneritis & oīa uestra probata sint & cōsistent, Deinde adhuc incertum apud ipsos tuos, an ea uox sit uel nō sit, cū ipsi inter sese uariant & sibi ipsi, nō constant, Iniquissimū est, immo longe miserrimū, solo phantasmate uoculaē unius, eiusdēq; incertae, nostras conscientias uexari, quas Ch̄s sanguine suo redemit, Ac nisi uexari nox sinamus, rei accusamur supbiaē inauditaē, qđ tot patres tot seculorū contempserimus, qui lib. arb. asseruerint, cū uerius, ut ex dictis uides, nihil prorsus lib. arb. definierint, ac sub p̄textu & nomine illoꝝ, lib. arb. dogma erigerēt, cuius t̄m neq; speciem nec nomen possunt ostendere, & mendaci uocabulo sic deludunt orbem.

57 Atq; hic, Erasme, tuū ipsius cōsiliū appellamus, qđ supra suasisisti, esse omittendas eiusmodi q̄s ip̄tiones, ac potius docēdū Ch̄m crucifixū, & q̄s sunt ad Ch̄rianā pietatē, Hoc em̄ iā dudū nos q̄rimus